

Karta záznamu

Spisová značka	4064/2011/VOP
Oblast práva	Ochrana přírody a krajiny, EIA a báňská správa
Věc	kácení dřevin
Forma zjištění	Zpráva o šetření - § 18
Výsledek šetření	Pochybení zjištěno
Vztah k českým právním předpisům	114/1992 Sb., § 16 odst. 1 písm. a), § 22, § 43 odst. 3, § 56, § 66, § 77a odst. 4, § 78 odst. 1, § 79 odst. 2 písm. g), § 85 odst. 2, § 88 odst. 2 písm. n), § 90 odst. 1 289/1995 Sb., § 32 odst. 1, § 32 odst. 2 500/2004 Sb., § 67 odst. 1, § 149
Vztah k evropským právním předpisům	43/92/EHS, čl. 6 147/2009/ES
Datum vydání	05. 10. 2011
Datum podání	28. 07. 2011

Právní věta

I. Pokud vlastník lesa hodlá při vzniku mimořádné okolnosti (např. přemnožení škůdců) činit opatření k jejímu odstranění a pro zmírnění jejího následku (§ 31 odst. 2 lesního zákona, věta první), musí si požádat o souhlas s takovým zásahem (§ 22 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny), pokud by jeho postupem mohly být porušeny ochranné podmínky zvláště chráněného území. V takovém případě má souhlas formu správního rozhodnutí (§ 67 správního řádu).

II. Jestliže vlastník lesa získá od orgánu ochrany přírody souhlas k zásahům proti škůdcům (§ 22 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny), nepotřebuje již udělení výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích (§ 43 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny), ani výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (§ 56 zákona o ochraně přírody a krajiny), pokud v rámci řízení o udělení souhlasu byl brán zřetel na zájmy ochrany přírody, tedy na způsob hospodaření vyžadující intenzivní technologie a na zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů.

Poznámka: Právní věta nemusí být součástí stanoviska ochránce.

Text dokumentu

V Brně dne 5. října 2011

Sp. zn.: 4064/2011/VOP/MPO

Průběžná zpráva ze šetření

ve věci postupu Správy Národního parku Šumava, Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí

A - Obsah podání

Dne 29. 7. 2011 obdržel veřejný ochránce práv podnět sdružení E., kterým žádá o prošetření kácení porostů na území II. zóny Národního parku Šumava. Dle stěžovatele probíhá kácení bez výjimek a souhlasů vyžadovaných § 22, § 43 odst. 3

a § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jenom "zákon o ochraně přírody a krajiny"), a bez posouzení koncepce, dle níž kácení probíhá, podle ustanovení §§ 45g, 45h a 45i o ochraně přírody a krajiny. Stěžovatel dále uvádí, že počet stromů určených ke pokácení by měl být 4.000 - 5.000 kusů, a domnívá se, že pokácení takového množství již znamená výraznou holoseč.

Následně doplněním podnětu byla E. doložena plná moc od H., k vypracování podnětu veřejnému ochránci práv ve věci nezákonného kácení v Národním parku Šumava a souvisejících nezákonných zásahů Policie ČR, jakož i k zastupování ve všech věcech, při všech právních úkonech a veškerých jednáních v souvislosti s tímto podnětem.

Podnět zasláný veřejnému ochránci práv se týkal kácení stromů v Národním parku Šumava a zásahu Policie ČR v předmětné lokalitě. Ve smyslu § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, mě pověřil veřejný ochránce práv JUDr. Pavel Varvařovský výkonem části své působnosti v oblasti životního prostředí. S ohledem na to, že oblast policejních zásahů spadá do kompetence ochránce, došlo k založení nového spisu sp. zn. 4220/2011/VOP/MK, v jehož rámci je již zcela samostatně řešena část podnětu týkajícího se zásahu Policie ČR v Národním parku Šumava.

S ohledem na obsáhlost předloženého podnětu si dovoluji konstatovat, že jsem shledala několik klíčových právních otázek, které spolu úzce souvisejí a které jsou v dané záležitosti sporné. Na tyto právní otázky bude poukázáno v části D této průběžné zprávy ze šetření.

Cílem zahájeného šetření je zejména zjištění, jaká povolení^[1] dle zákona o ochraně přírody a krajiny, případně dalších právních předpisů, by Správa NP a CHKO Šumava měla mít pro kácení stromů napadených kůrovcem v lokalitě Na Ztraceném, a zda tato povolení byla příslušnými úřady vydána.

B - Skutková zjištění

V rámci zahájeného šetření jsem jednala se Správou NP a CHKO Šumava, Ministerstvem životního prostředí (dále také jako "MŽP") a Českou inspekcí životního prostředí (dále také jako "ČIŽP"), od nichž jsem si vyžádala podklady včetně vyjádření ke skutkovým a právním otázkám.

Současně již na tomto místě uvádím, že z hlediska působnosti veřejného ochránce práv je třeba rozlišovat Správu NP a CHKO Šumava jako příspěvkovou organizaci, která byla zřízena rozhodnutím ministra životního prostředí v souvislosti se zřízením Národního parku Šumava dne 27. 6. 1991, a Správu NP Šumava jako správní orgán vykonávající státní správu na území NP Šumava.

Ve zřizovací listině (Rozhodnutí č. 9/91, resp. Opatření č. 2/10 ministra životního prostředí) je uvedeno, že "Příspěvková organizace Správa NP a CHKO Šumava prostřednictvím Správy NP Šumava a Správy CHKO Šumava, které jsou vnitřními

organizačními jednotkami příspěvkové organizace, zajišťuje výkon státní správy a další povinnosti v ochraně přírody a krajiny v rozsahu stanoveném zákonem."

Podle § 54 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, státní příspěvkové organizace zřízené podle dosavadních předpisů ústředními orgány, které ve vztahu k majetku dosud vykonávaly právo hospodaření, popřípadě právo společného hospodaření podle dosavadních předpisů, anebo které budou ještě obdobně zřízeny (založeny), jsou právníckými osobami a hospodaří s majetkem.

Šetření ochránce směřuje vůči Správě NP Šumava, jako organizační složce Správy NP a CHKO Šumava, pokud vykonává úlohu správního úřadu podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Ze shromážděných podkladů považuji za podstatné pro hodnocení věci následující dokumenty:

B 1. Přehled správních aktů

- Rozhodnutí Správy NP Šumava ze dne 13. 7. 1998, č. j. 51-Vi/1078/98, o zásazích proti škůdcům a zásazích v případech vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lesních porostech, zařazených do II. zóny ochrany přírody NP Šumava. K tomuto rozhodnutí nemá veřejný ochránce práv k dispozici přílohy č. 1, 2 a 3, protože mu ani přes opakovaná vyžádání nebyly příslušným úřadem poskytnuty.

- Dokument: Řešení následků orkánu Kyrill v NP Šumava - Expertní posouzení vlivů záměru na Evropsky významnou lokalitu a Ptačí oblast Šumava. Tento dokument byl jedním z podkladů pro rozhodnutí MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06.

- Rozhodnutí MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06, kterým se mění část výroku rozhodnutí orgánu státní správy ochrany přírody a krajiny Správy NP Šumava, č. j. 51-Vi/1078/98, o zásazích proti škůdcům a zásazích v případech vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lesních porostech zařazených do II. zóny ochrany přírody NP Šumava ze dne 13. 7. 1998, které se netýká ploch, kde Správa NP a CHKO Šumava vykonává v souladu s ustanovením § 37 odst. 6 zákona č. 289/95 Sb., o lesích a změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o lesích"), funkci odborného lesního hospodáře.

- Rozhodnutí ministra životního prostředí o rozkladu ze dne 8. 4. 2008, č. j. 1799/M/08-26038/ENV/08, kterým bylo rozhodnutí MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06, potvrzeno.

- Protokol č. 2010_23_19MC1 o stanovení rozsahu a podmínek zásahu navrženého vedoucím ÚP Modrava Ing. Janem Bečvářem dne 17. 2. 2010 k opatření pro zmírnění následků přelétávání kůrovců z kůrovcově bezzásahového území do okolních porostů ze dne 25. 3. 2010, č. j. PV/41/2010. V tomto protokolu jsou

zohledněny biotopy soustavy Natura 2000 a dotčené předměty ochrany Ptačí oblasti Šumava.

- Protokol č. 2010_23_19AK32 o stanovení rozsahu a podmínek zásahu, který navrhl vedoucí ÚP Modrava Ing. Jan Bečvář dne 17. 2. 2010 a zároveň o stanovení rozsahu a podmínek zásahu v oddělení 45 (LHC Modrava) - konkrétně v části oddělení nacházející se ve II. zóně ochrany přírody NP Šumava ze dne 8. 7. 2010, č. j. NPS 06547/2010. V tomto protokolu jsou zohledněny biotopy soustavy Natura 2000 - L 9.1 (třtinové smrčiny) a L 9.2 (podmáčené a rašelinné smrčiny).

- Žádost Správy NP a CHKO Šumava o vydání souhlasu k použití ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v I. a II. zóně ochrany přírody Národního parku Šumava ze dne 22. 3. 2011, č. j. NPS 02362/2011.

- Usnesení MŽP ze dne 13. 4. 2011, č. j. 25240/ENV/11-427/640/11, kterým byla žádost Správy NP a CHKO Šumava o vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny postoupena Správě NP Šumava jako příslušnému orgánu ochrany přírody k vydání výjimek dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny.

- Dokument "Návrh opatření k utlumení kůrovcové kalamity v Národním parku Šumava"; podepsáno 21. 3. 2011 PhDr. Stráským.

- Zpětvzetí žádosti č. j. NPS 02362/2011 ze dne 22. 3. 2011, č. j. NPS 04069/2011 ze dne 11. 5. 2011, adresované Správě NP Šumava.

- Stanovisko ministra Chalupy o dalším postupu v boji s kůrovcem v NP Šumava ze dne 21. 4. 2011: Ministr Chalupa "nařídil řediteli Stráskému učinit veškeré nutné legislativní opatření v souladu se zákonem tak, aby bylo možné zahájit realizaci opatření."

- Usnesení Správy NP Šumava o zastavení správního řízení ze dne 29. 6. 2011, č. j. SZ NPS 03286/2011/3-NPS 05513/2011, o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek Národního parku Šumava podle ustanovení § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny.

- Žádost Správy NP a CHKO Šumava ze dne 4. 7. 2011, č. j. NPS 05886/2011, o povolení výjimky ze zákazu podle § 43 a § 56 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti se zásahy proti škůdcům v I. a II. zóně ochrany přírody Národního parku Šumava. V žádosti byl uveden požadavek k vydání předběžného opatření z důvodu naléhavosti provedení zásahu proti kůrovcům.

- Rozhodnutí Správy NP Šumava ze dne 15. 7. 2011, č. j. SZ NPS 05895/2011/2-NPS 05896/2011, o zamítnutí žádosti o nařízení předběžného opatření.

- Protokol ČIŽP, oblastního inspektorátu České Budějovice, o kontrolním zjištění k případu č. 1110920. Na území ÚP Modrava byla dne 21. 7. 2011 provedena kontrola s následujícím závěrem: v případě, že bude zásah proti lýkožroutu smrkovému proveden relativně šetrnými způsoby vůči stanovišti, v pozdním období vyvádění

mláďat a v lokalitách s ojedinělým výskytem zvláště chráněného druhu tetřeva hlušce, nebude ČIŽP zahajovat řízení o omezení nebo zákazu činnosti v oblasti Ptačího potoka. ČIŽP však upozorňuje, že je povinností Správy NP a CHKO Šumava, aby dodržela základní ochranné podmínky pro národní parky (§ 16 zákona č. 114/1992 Sb.). Dle názoru ČIŽP není v tomto období a v této lokalitě nutná výjimka dle § 50 zákona č. 114/1992 Sb. pro druh tetřev hlušec.

- Žádost Správy NP Šumava ze dne 26. 7. 2011 o poskytnutí informace od MŽP ohledně žádosti Správy NP a CHKO Šumava o vydání výjimky dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

- Výzva Správy NP Šumava k součinnosti a výzva k odstranění nedostatků žádosti; usnesení o určení lhůty ze dne 27. 7. 2011, č. j. SZ NPS 05895/2011/4-NPS 06449/2011. Nedostatky žádosti spočívají v upřesnění, jakých konkrétních technologií se záměr žadatele týká, a především v čem je konkrétně ze strany žadatele spatřován rozpor s ustanovením § 16 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny. Dále Správa NP Šumava požaduje přesnější lokalizaci použitých technologií. Dále je žádáno k povolení výjimek podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny doplnění seznamu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, dotčených plánovanými činnostmi včetně vyhodnocení početního stavu jejich populací, mapový zákres lokalit s výskytem vyjmenovaných druhů, popisy konkrétních plánovaných zásahů nebo činností v dotčených lokalitách (metody, typy mechanizovaných prostředků, časové harmonogramy atd.), časové období, pro které je o výjimku žádáno. Lhůta k doplnění byla určena do 15 dnů ode dne doručení usnesení.

- Protokoly ke kácení stromů pořízené Správou NP a CHKO Šumava datované k měsíci červenci či začátku srpna 2011 podle rozhodnutí MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06.

- Vyjádření poskytnuté veřejnému ochránci práv Českou inspekcí životního prostředí dne 17. srpna 2011 ohledně šetření ČIŽP na lokalitě Ptačí potok v NP Šumava. Z vyjádření je patrné, že ČIŽP prošetřuje možné rušení a změnu kvality biotopu zvláště chráněných druhů ptáků, poškozování ekosystému podmáčené smrčiny, narušování přírodních podmínek a změn biotopu vedoucí k ohrožení biodiverzity v lokalitě, používání intenzivních technologií, vytváření holin, ničení populace kriticky ohroženého bradáčku srdčitého, poškozování půdního povrchu, vše jižně od I. zóny ochrany přírody č. 61 (lokalita Ptačí potok) - podnět H. ze dne 14. 7. 2011, doplněný dne 29. 7. 2011, podnět O. ze dne 27. 7. 2011, podnět pana M. ze dne 1. 8. 2011, podnět V. ze dne 8. 8. 2011.

- Sdělení výsledků šetření České inspekce životního prostředí - podnět k zastavení kácení stromů v lokalitě Ptačí potok v NP Šumava ze dne 30. 8. 2011, č. j. ČIŽP/42/OOP/1112866.001/11/CJL, ve kterém jsou uvedeny výsledky šetření ČIŽP provedeného dne 16. 8. 2011 v lokalitě Na Ztraceném (v širším okolí Ptačího potoka) v části porostů 45E7, 45D6 a 45C3. Výsledky šetření jsou následující: celková plocha, na které bylo prováděno kácení a odkorňování kůrovci napadených smrků v odděleních 44 a 45 přesáhla 5 ha a na rozhraní porostů 44D a 45C je kácením zasažena plocha cca 2,3 ha. ČIŽP uzavřela kontrolu se závěrem, že zahájí správné řízení podle ustanovení § 88 odst. 2 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny, v

jehož průběhu bude posouzen rozsah a významnost změn ve struktuře a funkci ekosystémů v předmětné lokalitě a také významnost změn biotopu tetřeva hlušce.

- Seznam výjimek dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny pro Národní park Šumava v letech 2007 - 2011, který byl veřejnému ochránci práv poskytnut dne 26. 9. 2011 Ministerstvem životního prostředí.

B 2. Přehled odborných a mapových podkladů

- Mapa RS-20110926-01 se zakreslením porostních skupin, ve kterých byla provedena protikůrovcová opatření v lokalitě "Na Ztraceném", která byla veřejnému ochránci práv poskytnuta dne 26. 9. 2011 Správou NP a CHKO Šumava. Z uvedené mapy je možno vyčíst, kolik m³ dřeva bylo vytěženo a kolik kusů stromů bylo odkorněno nastojato v jednotlivých porostních skupinách, ve kterých došlo k asanačním zásahům.

- Vyjádření Mgr. Richarda Višňáka (geobotanik, autorizace pro biologická hodnocení), Mírová 320, 471 27 Stráž pod Ralskem, ze dne 14. 9. 1998, k dopadu holin na změnu biologické rozmanitosti, struktury ekosystému a vodního režimu. Část vyjádření se také věnuje odvozu kmenů po těžbě.

- Schválení Plánu péče Národního parku Šumava pro období 1. 1. 2001 - 31. 12. 2010 Ministerstvem životního prostředí ze dne 22. 12. 2000, č. j. OOP/8968/00.

- Plán péče Národního parku Šumava pro roky 2001 - 2010.

- Schválení Lesního hospodářského plánu pro LHC Modrava s platností od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2013 Ministerstvem životního prostředí dne 15. 11. 2004, č. j. 620/3172/2004.

- Lesní hospodářský plán pro LHC Modrava 2004 - 2013 - textová část, LHP evidence. Ostatní části LHP nebyly doposud veřejnému ochránci práv přes opakované žádosti Správou NP a CHKO Šumava poskytnuty.

- Stručné vyjádření České společnosti ornitologické, Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5, určené Ministerstvu životního prostředí, k vlivu rušení na přirozený vývoj populací tetřeva hlušce ze dne 27. 6. 2011, vypracovaného Mgr. Zdeňkem Vermouzkem (ornitolog, ředitel České společnosti ornitologické). Z uvedeného vyjádření vyplývá, že za nejméně rizikové lze označit období zhruba od začátku srpna do doby, kdy teplota klesá celodenně k nule. Nezbytné, prostorově omezené zásahy je žádoucí směřovat do této doby, zásahy by měly být co nejmenší, prioritní je loupání nastojato, a to bodově podle přesně stanoveného časového a prostorového harmonogramu. Před případným zahájením kácení je třeba provést zhodnocení jejich vlivu na strukturu biotopu, resp. bezpodmínečně zajistit, aby kácení nevedlo k významným změnám biotopu, zejména aby se nezvětšovaly stávající vykácené plochy. Budou-li nezbytné zásahy v blízkosti stávajících vykácených ploch, je přípustné pouze loupání nastojato. Závěrem je doporučeno vyloučit jakékoli zásahy (kácení, loupání apod.), a pokud možno i lesnické činnosti v oblastech výskytu tetřeva v období snášení, sezení na vejcích a vodění mláďat od 1. 5. do 31. 7.

- Dokument "Posouzení aktuální situace v oblasti Ptačího potoka v NP Šumava" vypracovaný Ing. Karlem Matějkou, CSc. (botanik, aspirantura v oboru ekologie), Na Komořsku 2175/2a, 143 00 Praha 4, ze dne 27. 7. 2011.

- Vnitřní sdělení MŽP ze dne 18. 8. 2011, č. j. 2199/620/11, týkající se kritérií vymezování ptačích oblastí.

- Mapa s vymezením vzniklých holin pomocí GPS navigace v oblasti Na Ztraceném, poskytnuta Hnutím Duha dne 9. 9. 2011 na jednání v KVOP.

- Obrysová mapa lokality Na Ztraceném (odd. 44 a 45) s vyznačením biotopů Natura 2000, převažují biotopy "horské třtinové smrčiny", "rašelinné smrčiny", a "podmáčené smrčiny", zdroj Správa NP a CHKO Šumava, AOPK, zn. PN-20110830-01.

- Mapa s vymezením jádrového území výskytu populace tetřeva hlušce na Šumavě s orientační kvantifikací početnosti, zdroj Správa NP a CHKO Šumava, ČÚZK, zn. RS-20110808-02. Z uvedené mapy je možno zjistit, že v oblasti Poledníku, Modravských slatí a Černé hory se vyskytuje 120-140 exponátů. Mezi tato území patří i lokalita Na Ztraceném.

- Vyjádření k "Podkladům pro ombudsmana v lokalitě Na Ztraceném (Ptačí potok)" z ornitologického hlediska - výskyt tetřeva hlušce a datlíka tříprstého, poskytnuté elektronicky veřejnému ochránci práv dne 29. 9. 2011 Správou NP a CHKO Šumava.

B 3. Místní šetření

Místní šetření dne 12. 8. 2011 na Správě NP a CHKO Šumava ve Vimperku.

V rámci tohoto šetření byly od ředitele Správy NP a CHKO Šumava a jeho spolupracovníků (viz zápis ze dne 12. srpna 2011) získány mimo jiné následující informace:

Rozhodnutí č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 je rozhodnutím, dle kterého se v současnosti v Národním parku Šumava hospodaří. Toto rozhodnutí je dle názoru Správy NP a CHKO Šumava stále platné a účinné i v těch částech, které byly změněny rozhodnutím MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06.

Správa NP Šumava zastává názor, že souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny k aplikaci ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod lze vydat pouze na žádost orgánu státní správy lesů.

Při šetření byl zjišťován i postup při vyřizování různých žádostí podaných Správou NP a CHKO Šumava ke Správě NP Šumava: ředitel Správy NP a CHKO Šumava podá žádost na Správu NP Šumava, Správa NP Šumava si nechá udělat odborné posouzení od zaměstnance Správy NP a CHKO Šumava. Zaměstnanec před odevzdáním posudku tento posudek nese k řediteli Správy NP a CHKO Šumava k

"nahlédnutí". Teprve poté je posudek zaslán na Správu NP Šumava. Pod odborným posudkem je podepsán pouze příslušný zaměstnanec Správy NP a CHKO Šumava.

Bylo také zjištěno, že správní orgán Správa NP Šumava má 10 zaměstnanců. Z tohoto důvodu nezbývá čas na venkovní kontroly a případně zahajování řízení o sankcích ex offa. MŽP vrací až 70 % rozhodnutí Správy NP Šumava po odvolání k posouzení věci zpět, což Správu NP Šumava značně zatěžuje.

Místní šetření dne 15. 8. 2011 na MŽP v Praze.

V rámci tohoto šetření byly od ředitele odboru péče o národní parky a jeho spolupracovníků (viz zápis ze dne 15. srpna 2011) získány mimo jiné následující informace:

Podle názoru MŽP bylo rozhodnutí č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 zrušeno rozhodnutím MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06.

Výklad § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny nebyl dle názoru MŽP v předchozích letech zcela správný. Souhlas podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny nemůže nahrazovat výjimky dle § 16 a § 56 téhož zákona, v předchozích letech tomu tak bylo.

Výjimky dle zákona o ochraně přírody a krajiny mají podle názoru MŽP zcela jiný charakter, než souhlas podle § 22 téhož zákona. Zatímco § 16 se týká výjimek ze zakázaných činností, tj. takových, které by nebyly v souladu se základními a bližšími ochrannými podmínkami NP, tak souhlas podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny je jen jakousi pojistkou, aby postup podle lesního zákona byl v souladu s předmětem ochrany zákona o ochraně přírody a krajiny.

Dle sdělení MŽP se Správa NP a CHKO Šumava při své činnosti pohybuje v mezích lesního hospodářského plánu a bližších ochranných podmínek NP. Jestliže je překročí, potřebuje výjimky dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Kontrolu základních a bližších ochranných podmínek provádí ČÍŽP. ČÍŽP by měla nyní zkontrolovat, zda při nedávném kácení stromů v NP Šumava nedošlo k porušení ochranných podmínek NP Šumava.

Dle názoru MŽP měla Správa NP a CHKO Šumava na základě usnesení ze dne 13. dubna 2011, č. j. 25240/ENV/11 427/640/11, podat žádost o povolení výjimek dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Stejně tak měla Správa NP a CHKO Šumava nechat orgán ochrany přírody (tedy Správu NP Šumava) posoudit, zda "Návrh opatření k utlumení kůrovcové kalamity v Národním parku Šumava" může mít významný vliv na území Natura 2000.

Dle vyjádření MŽP je "Návrh opatření k utlumení kůrovcové kalamity v Národním parku Šumava" dokumentem, který není právně závazný. Ministr Tomáš Chalupa k němu vydal své stanovisko, které Správa NP a CHKO Šumava respektuje; to vše ale bez opory v právních předpisech.

MŽP se domnívá, že Správa NP a CHKO Šumava a Správa NP Šumava mohou fungovat "pod jednou střešou", pokud se budou řídit právními předpisy a budou na

základě nich také rozhodovat. Je odpovědností toho kterého pracovníka, jaké vytvoří odborné stanovisko. MŽP má navíc možnost rozhodnutí Správy NP Šumava v odvolacím řízení zrušit, pokud správní řízení proběhne.

Podle vyjádření ředitele odboru péče o národní parky a ředitelky odboru zvláště chráněných částí přírody MŽP je holina lesnický pojem. Z pohledu ochrany přírody nás zajímá vliv holiny na strukturu a funkci dotčeného ekosystému, tzn. zda rychlým odstraněním stromového patra dojde k porušování ochranných podmínek národního parku. V lesech, kde je mechové, bylinné patro, mikroorganismy a houby, je dopad při vykácení stromového patra menší, než tam, kde je monokultura.

Místní šetření dne 15. 8. 2011 na ČIŽP v Praze.

V rámci tohoto šetření byly od ředitele odboru ochrany přírody ČIŽP (viz zápis z jednání ze dne 15. srpna 2011) získány mimo jiné následující informace:

ČIŽP provádí šetření pouze na základě podnětu, sama řízení neinicuje. Navíc šetří pouze na území, které je označeno v podnětu.

Při šetření podnětu ČIŽP vždy vychází z odborných podkladů Správy NP a CHKO Šumava, jen v některých případech vychází i z jiných podkladů. Odborné podklady by přitom měla mít Správa NP a CHKO Šumava ještě před kácením, případně jinou činností, neměla by je vypracovávat, až ji ČIŽP požádá o doložení odborných posudků k prošetřované věci.

Inspektor by měl posuzovat dané území ve všech rovinách, tedy neměl by se soustředit jenom na to, vůči čemu směřuje podnět. Např. by měl posuzovat také předměty ochrany Natura 2000 vedle poškozování půdního krytu hospodařením na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie.

Jednání se stěžovatelem (E. a H.) dne 9. 9. 2011 v Kanceláři veřejného ochránce práv v Brně.

V rámci tohoto jednání byly od vedoucího programu lesů a jeho spolupracovníků (viz zápis ze dne 9. září 2011) získány mimo jiné následující informace a názory:

Předmětná lokalita (okolí Ptačího potoka) je tvořena 280 ha lesa, ve kterém se vyskytuje tetřev hlušec, datlík tříprstý. Jedná se o území horských smrčín. V minulém roce nedocházelo na tomto území k aplikaci ustanovení o zásazích proti škůdcům, resp. prováděla se nedestruktivní opatření proti škůdcům. Jednalo se o území s bezzásahovým managementem. Toto území bylo vymezeno rozhodnutím MŽP z 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06.

V letošním roce došlo k posouvání hranic managementu. Bezzásahovost není nikde v právních předpisech ukotvena. Územní rozsah bezzásahovosti je stanovován vnitřním aktem Správy NP a CHKO Šumava. Nejedná se o správní rozhodnutí, proti kterému by bylo možné se odvolat.

V oblasti Ptačího potoka se začalo kácet 13. 7. 2011, kácení bylo ukončeno 12. 8. 2011.

Je otázkou výkladu, zda má subjekt povinnost požádat orgán státní správy lesů o vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny, jestliže nepředpokládá porušení základních ochranných podmínek. A jestliže souhlas je vydán, neznamená to, že nemusí být dodržovány základní ochranné podmínky. Souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny pokrývá pouze druhou kategorii výjimek (první kategorií jsou výjimky dle § 16 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, druhou kategorií tvoří výjimky dle Natura 2000).

ČIŽP se při šetření podnětů, které obdržela, zabývala rušením tetřeva, nikoli ničením biotopu tetřeva. ČIŽP měla sledovat obojí. Teprve ve sdělení ze dne 30. 8. 2011, č. j. ČIŽP/42/OOP/112866.001/11/CJL, se uvádí, že ČIŽP zahájí řízení, ve kterém bude zjišťovat rozsah a význam změn ve struktuře a funkci ekosystémů v předmětné lokalitě a významnost změn biotopu tetřeva hlušce.

Pod pojmem intenzivní technologie si lze bezesporu představit zásahy ve formě holin. Holiny znamenají oslunění dané lokality, na původní stanoviště tetřeva se tak můžou tlačit jiné rostlinné či živočišné druhy. Jestliže jsou stromy pokáceny a odvezeny, znamená to jiné tání sněhu, což také ovlivňuje biotop tetřeva. Biotop tetřeva je nutno chránit, i když třeba letos existuje informace, že v daném území nebyl jeho soustředěný výskyt, protože v budoucnu může tetřev v dané lokalitě znovu sídlit.

Tato průběžná zpráva ze šetření vychází z materiálů, které byly poskytnuty veřejnému ochránci práv k dispozici (viz výše).

C - Přehled právní úpravy

C 1. Mezinárodní závazky

Mezinárodní závazky vycházejí z unijního práva. Národní park Šumava je veden jako evropsky významná lokalita a na jeho území se vyskytuje řada zvláště chráněných druhů ptáků. Národní park Šumava je tak součástí tzv. soustavy Natura 2000. Oblast Natura 2000 je upravena zejména tzv. habitatovou směrnicí (směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) a ptačí směrnicí (směrnice Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků - kodifikované znění). Obě tyto směrnice byly promítnuty do českého právního řádu, konkrétně do zákona o ochraně přírody a krajiny, kde je problematika Natura 2000 podrobněji upravena.

C 2. Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod,[2] která je součástí ústavního pořádku České republiky, zaručuje ve své hlavě čtvrté všem lidem na území ČR hospodářská, sociální a kulturní práva. Mezi ně podle článku 35 Listiny patří i právo na příznivé životní prostředí. Zároveň je Listinou každému stanovena povinnost, aby při výkonu

svých práv nikoho neohrožoval ani nepoškozoval životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

C 3. Právní úprava ve vztahu k Národnímu parku Šumava

Právních předpisů, které mají vazbu na Národní park Šumava, je celá řada. V následujícím textu se proto soustředím jenom na ty právní předpisy, které jsou důležité pro posouzení předmětné záležitosti.

Základním právním předpisem, který slouží ochraně přírody a krajiny, mimo jiné také v národních parcích, je zákon o ochraně přírody a krajiny. V zákoně nalezneme úpravu základních ochranných podmínek národních parků (viz bod 1 přílohy vybraných ustanovení právních předpisů - dále jen "přílohy"), zvláštní ustanovení o lesích národních parků (viz bod 2 přílohy), o území Natura 2000 (viz bod 3 přílohy), členění a zonaci národních parků (viz bod 4 přílohy), úpravu vydávání plánů péče o národní parky (viz bod 5 přílohy), jsou jím dány výjimky ze zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin (viz bod 6 přílohy), a v neposlední řadě jsou zde uvedeny také kompetence Správy NP a CHKO Šumava (viz bod 7 přílohy), Správy NP Šumava (viz bod 8 přílohy), Ministerstva životního prostředí (viz bod 9 přílohy) a České inspekce životního prostředí (viz bod 10 přílohy).

Dalším velmi důležitým právním předpisem je zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "lesní zákon"), který upravuje mimo jiné povinnosti vlastníka zasahovat proti škůdcům (viz bod 11 přílohy), těžbu dříví (viz bod 12 přílohy), schvalování lesních hospodářských plánů (viz bod 13 přílohy), nebo kompetence příslušných orgánů státní správy lesů (viz bod 14 přílohy).

Neméně důležitým podzákonným právním předpisem je nařízení vlády č. 163/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany, ve znění pozdějších předpisů.

C 4. Specifické právní nástroje

Mezi specifické právní nástroje patří nástroje koncepční. Jestliže je koncepční dokument schválen příslušným správním orgánem, je povinností ostatních orgánů vykonávajících veřejnou správu tyto dokumenty zohledňovat a vycházet z nich při své činnosti. V námi zkoumaném případě mají významnou roli Plán péče Národního parku Šumava pro období 2001 - 2010, který je uložen na Správě NP a CHKO Šumava, případně u Agentury ochrany přírody a krajiny, a Lesní hospodářský plán pro lesní hospodářský celek Modrava pro období 2004 - 2013, který je rovněž uložen u Správy NP a CHKO Šumava.

Mezi specifické nástroje lze zařadit také akty, jimiž jsou určovány tzv. bezzásahové zóny. Bezzásahové zóny nejsou trvale stanoveny. "Bezzásahové území není součástí systému zonace. Je specifickou "kategorií", tvoří rámec pro bezzásahový management ve vztahu ke kůrovci v konkrétních podmínkách dané oblasti." [3]

C 5. Chystané legislativní změny

V současné době se chystá vydání zákona o Národním parku Šumava.

S návrhem zákona o Národním parku Šumava předloženým zastupitelstvem Plzeňského kraje nevyslovila vláda ČR souhlas. Naopak ve sněmovním tisku č. 435/1[4] uvedla, že "v současné době Ministerstvo životního prostředí intenzivně připravuje návrh zákona o vyhlášení Národního parku Šumava, který bude reflektovat aktuálně probíhající diskuze a který bude podroben řádnému postupu vyhlášení zvláště chráněných území podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů."

D. Zjištění v oblasti právní úpravy vztahující se k Národnímu parku Šumava

Ze spisového materiálu vyplynulo několik klíčových otázek, na které je třeba v rámci probíhajícího šetření odpovědět.

D. 1 Správa NP a CHKO Šumava zasahovala v lokalitě Na Ztraceném (dále také jako "předmětná lokalita") proti kůrovci s tím, že prováděla asanaci napadených stromů destruktivním způsobem. Zárah byl prováděn ve zvláště chráněném území (v národním parku). Ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny přitom uvádí, že v lesích národních parků ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody. V první řadě je tedy nutné zodpovědět otázku, zda Správa NP a CHKO Šumava takový souhlas ke svým činnostem potřebovala. Další otázka potom souvisí s rozsahem udělovaného souhlasu, tzn. zda souhlas může nahrazovat i jiné výjimky dle zákona o ochraně přírody a krajiny.

D. 2 V dubnu tohoto roku došlo ze strany Ministerstva životního prostředí k výkladovému posunu ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ve Věstníku MŽP č. 4/2011 bylo uvedeno, že souhlas podle § 22 odst. 1 o ochraně přírody a krajiny vydává orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu státní správy lesů jako závazný podklad pro rozhodnutí, resp. vyhlášku orgánu státní správy lesů, a to vždy ke konkrétnímu opatření (např. zabránění vývoji škodlivých organismů v důsledku vzniklé kalamity), nikoli však paušálně pro případné budoucí zásahy. Ministerstvo životního prostředí dále uvádí, že vlastník lesa k provádění činností podle § 32 odst. 1 a 2 lesního zákona souhlas nepotřebuje, pokud tyto činnosti vykonává v souladu se základními a bližšími ochrannými podmínkami zvláště chráněného území. V rámci šetření tak bude nutno ověřit, zda Správa NP a CHKO Šumava k prováděným činnostem souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny skutečně potřebovala, a případně zda takovým souhlasem disponovala. Ze spisu dále vyplývá, že Správa NP a CHKO Šumava v minulosti disponovala dvěma souhlasy dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Jedná se o rozhodnutí Správy NP Šumava č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 18517/ENV/06-972/620/06 ze dne 5. 3. 2007. Jedním z cílů šetření je ověřit, zda jsou tato rozhodnutí ještě platná a účinná, protože názory MŽP a Správy NP a CHKO Šumava na jejich účinnost se liší. Správa NP a CHKO Šumava

se domnívá, že rozhodnutí Správy NP Šumava č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 je stále platné a účinné i v těch částech, které byly na časově omezené období změněny rozhodnutím Ministerstva životního prostředí č. j. 18517/ENV/06-972/620/06 ze dne 5. 3. 2007 (viz místní šetření dne 12. 8. 2011 ve Vimperku). Naopak MŽP se domnívá, že rozhodnutí Správy NP Šumava č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 již účinné není (viz místní šetření ze dne 15. 8. 2011 v Praze).

D. 3 Oblast ochrany přírody a krajiny, zejména ve zvláště chráněných územích, je značně rozsáhlá. Činnosti, které subjekt v národním parku provádí, mohou zasáhnout do řady přírodních hodnot, biotopů zvláště chráněných živočichů a mohou ohrožovat či poškozovat zvláště chráněné druhy rostlin. K těmto činnostem, které mohou znamenat zásah do předmětu ochrany zákona o ochraně přírody a krajiny, je nutné získat příslušné výjimky dle téhož zákona. Částí mého šetření tak bude zjištění, zda a příp. které výjimky dle zákona o ochraně přírody a krajiny Správa NP a CHKO Šumava ke kácení kůrovcem napadených stromů v předmětné lokalitě potřebovala, jestliže neměla udělen platný souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny za předpokladu, že jejím jednáním docházelo k porušování základních či bližších ochranných podmínek národního parku.

D. 4 S ohledem na skutečnost, že Národní park Šumava je evropsky významnou lokalitou (dále také "EVL") a jeho území se překrývá s ptačími oblastmi (dále také "PO"), je nutné v rámci šetření zaměřit pozornost také na posouzení vlivu prováděných činností Správou NP a CHKO Šumava na území EVL a PO orgánem ochrany přírody a krajiny. Částí mého šetření tak bude odpověď na otázku, zda Správa NP a CHKOŠ měla povinnost předložit svůj záměr, kácet stromy napadené kůrovcem v oblasti Ptačího potoka, ke stanovisku orgánu ochrany přírody a krajiny, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost EVL nebo PO.

D. 5 V rámci šetření se veřejný ochránce práv zaměří také na činnost Správy NP Šumava jako orgánu státní správy. Tento správní orgán má mimo jiné dané kompetence zákonem o ochraně přírody a krajiny a lesním zákonem. Správa NP Šumava musí zasahovat v případech, kdy dochází k ohrožení či poškozování předmětů ochrany dle zákona o ochraně přírody a krajiny a lesního zákona. Částí mého šetření tak bude zjištění, zda Správa NP Šumava sledovala činnosti prováděné Správou NP a CHKO Šumava v oblasti lokality Na Ztraceném. Navazující otázkou bude, zda mohla zjistit, či zjistila pochybení v postupu Správy NP a CHKO Šumava. A jestliže zjistila nějaká pochybení, zda využila všechny zákonné možnosti, které jí právní úprava poskytuje, aby zabránila činnostem, které by mohly poškodit, nebo které poškozovaly složky životního prostředí v národním parku.

D. 6 Ze spisového materiálu rovněž vyplývá organizační struktura Správy NP a CHKO Šumava. Ze zřizovací listiny (rozhodnutí ministra životního prostředí č. 9/91) vyplývá skutečnost, že Správa NP Šumava je v současnosti jedním z odborů "Útvaru ředitele NP a CHKO Šumava". Správa NP a CHKO Šumava jako uživatel lesa a Správa NP Šumava jako orgán státní správy tak sídlí "pod jednou střechou". Částí šetření veřejného ochránce práv tak bude prověřit, do jaké míry se mohou tyto dva subjekty při své činnosti vzájemně ovlivňovat.

D. 7 Ministerstvo životního prostředí je orgánem vrchního dozoru v oblasti ochrany přírody a krajiny. Česká inspekce životního prostředí je kontrolním orgánem v dané oblasti. Část šetření tak bude zaměřena na zjištění, zda tyto státní orgány monitorovaly činnost prováděnou Správou NP a CHKO Šumava v oblasti lokality Na Ztraceném a zda mohly nějakým způsobem zasáhnout, pokud by vyhodnotily, že činnost Správy NP a CHKO Šumava ohrožuje či poškozuje složky životního prostředí v národním parku.

D. 1 - Souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny

Souhlas dle ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny je nutný, jestliže by aplikací ustanovení o zásazích proti škůdcům, či v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod došlo k porušení základních ochranných podmínek zvláště chráněného území. Jazykové znění uvedeného ustanovení nepředpokládá, že by vydání souhlasu bylo nutné jen v případech, kdy by aplikací ustanovení o zásazích proti škůdcům, či v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod, mělo dojít k porušení základních ochranných podmínek národního parku. Naopak, jazykové znění spíše nasvědčuje tomu, že jakýkoli zásah proti škůdci podle lesního zákona by vyžadoval souhlas dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Není však možné po orgánu ochrany přírody a krajiny požadovat, aby každému vlastníkovu lesa na jeho žádost vydával souhlas dle zmíněného zákona, pokud bude chtít zasahovat proti škůdcům, či v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod způsobem, který by nepoškozoval zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny. Pouze v těch případech, kdy by činnostmi, které by měly zabránit dalšímu množení škůdců, mělo dojít k ohrožení či poškození předmětu ochrany zákona o ochraně přírody a krajiny, je nutné vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Takovou činností je např. zásah do přirozené biologické rozmanitosti a struktury a funkce ekosystémů umělým vytvářením holin, čímž dochází k narušení základní ochranné podmínky dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny.

Ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody stanoví, že "ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody." Poznámky pod čarou, které však nemají normativní charakter, odkazují na § 20 a § 21 zákona č. 96/1977, o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství, který však byl zrušen současným lesním zákonem. Uvedená ustanovení jsou téměř shodná s ustanovením § 32 odst. 1 a 2 v současnosti účinného lesního zákona. S ohledem na to, že se jedná o takřka totožnou právní úpravu, můžeme soudit, že odkazující poznámky pod čarou cílí na současný § 32 odst. 1 a 2 lesního zákona. Toto ustanovení ukládá vlastníku lesa povinnost provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les. Při vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lese je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření. Dále je v předmětném ustanovení dána možnost orgánu státní správy lesů vlastníku nařídit určitá opatření, mimo jiné i k provedení ochranného zásahu směřujícího k zastavení šíření nebo k hubení škodlivých organismů.

Dřívější právní praxe byla taková, že souhlas podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny k aplikaci ustanovení § 32 odst. 1 a 2 lesního zákona byl vlastníkovu lesa

příslušným orgánem ochrany přírody zpravidla vydán, jestliže o jeho vydání zažádal. V dubnu 2011 však došlo ke změně právní praxe. Ve Věstníku Ministerstva životního prostředí č. 4/2011 je uvedeno, že souhlas podle § 22 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vydává orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu státní správy lesů jako závazný podklad pro rozhodnutí, resp. vyhlášku orgánu státní správy lesů, a to vždy ke konkrétnímu opatření (např. zabránění vývoji škodlivých organismů v důsledku vzniklé kalamity), nikoli však paušálně pro případné budoucí zásahy. S tímto názorem se ztotožňuje Správa NP a CHKO Šumava (viz místní šetření dne 12. srpna 2011).

Ministerstvo životního prostředí dále uvádí, že vlastník lesa k provádění činností podle § 32 odst. 1 a 2 lesního zákona souhlas nepotřebuje, pokud tyto činnosti vykonává v souladu se základními a bližšími ochrannými podmínkami zvláště chráněného území. MŽP nikterak nezdůvodnilo svůj názorový posun.

Sdělení MŽP cílí na ustanovení § 32 odst. 2 větu druhou lesního zákona, které hovoří o možnosti orgánu státní správy lesů uložit vlastníkovu lesa rozhodnutím povinnost zasáhnout proti škůdcům, nebo uložit tuto povinnost i třetím osobám formou vyhlášky. Sdělení MŽP ale opomíjí ustanovení § 32 odst. 2 větu první lesního zákona, které hovoří o povinnosti vlastníka při vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lese učinit bezodkladná opatření k jejich odstranění a odstranění jejich následků. Vlastník lesa má povinnost postupovat tak, jak mu ukládá zákon o lesích, tedy činit bezodkladná opatření, jestliže došlo v jeho lese ke vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod. Aby však mohl daná bezodkladná opatření provádět, musí mít vydaný souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. O vydání příslušného souhlasu vlastník žádá již ve chvíli, kdy zjistí, že v jeho lese dochází k přemnožení škůdců. Tento postup přitom nevyklučuje zahájení řízení orgánem státní správy lesů v případě, kdy vlastník proti škůdcům nezasahuje, nebo přestane zasahovat, a kdy je nutné uložit mu opatření, aby provedl ochranný zásah směřující proti zastavení šíření nebo k hubení škodlivých organismů.

S ohledem na výše uvedené je třeba se vypořádat s myšlenkou, že souhlas k provedení zásahů proti lesním škůdcům v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod ve vybraných lesních porostech by byl v případě, že by byl vydáván pro vlastníka lesa za účelem provedení bezodkladných opatření (§ 32 odst. 2 první věta lesního zákona) správním rozhodnutím ve smyslu § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád"). V případě, kdyby byl souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny vydáván jako podklad pro řízení o uložení opatření dle § 32 odst. 2 věty druhé lesního zákona, byl by závazným stanoviskem ve smyslu § 149 správního řádu. Za účelem posouzení této myšlenky je nutné nahlížet na danou situaci prostřednictvím rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. srpna 2011, č. j. 2 As 75/2009-113. V uvedeném rozsudku se uvádí, že "[a]čkoli správní řád z roku 2004 již zavedl definici závazného stanoviska, terminologicky neodlišil závazné stanovisko vydané ve formě správního rozhodnutí ve smyslu § 67 správního řádu z roku 2004 od závazného stanoviska vydaného dle § 149 téhož zákona. Kterou formou se má konkrétní závazné stanovisko vydat, je upraveno od 1. 1. 2007 v jednotlivých tzv. složkových zákonech, jež toto výslovně stanoví." Předmětný rozsudek Nejvyššího správního soudu dále uvádí, že právní úprava obsahuje také ustanovení, která ex lege konstatují, že dané závazné stanovisko je samostatným rozhodnutím ve smyslu

§ 67 správního řádu z roku 2004. Zákon o ochraně přírody a krajiny ve svém ustanovení § 90 odst. 1 uvádí, že "souhlasy a závazná stanoviska vydávaná podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu jsou závazným stanoviskem podle správního řádu". Ustanovení § 90 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny tedy uvádí, že souhlas bude závazným stanoviskem ve smyslu § 149 správního řádu v případě, že bude vydáván jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu, v našem případě pro postup dle § 32 odst. 2 věta druhá a odst. 3[5] lesního zákona. A contrario souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny, který nebude vydáván jako podklad pro navazující správní řízení, jakým je například řízení o uložení opatření dle § 32 odst. 2 věty druhé lesního zákona, bude správním rozhodnutím.

Pro odlišení, zda se v konkrétním případě jedná o souhlas jako rozhodnutí ve smyslu § 67 správního řádu, nebo souhlas jako závazné stanovisko ve smyslu § 149 téhož zákona, je podstatné, "v jaké formě má být závazné stanovisko vydáno, ..., zda se v dané věci jedná o rozhodnutí konečné (jediné, finální apod.), nebo slouží teprve jako podklad pro vydání takového rozhodnutí." Dle judikatury Nejvyššího správního soudu jsou klíčovými aspekty pro odlišení předmět řízení a zásah do právní sféry. Jestliže bude možné dostatečně vymezit předmět správního řízení a poukázat na možnost zásahu správním aktem do právní sféry osoby, bude tento správní akt vydán ve formě správního rozhodnutí.

"Vymezení předmětu správního řízení se tradičně děje objektivním přístupem, tedy skrze okruh chráněných zájmů, jejichž respektování má být v rámci daného řízení zajištěno." [6] V případě, kdyby souhlas byl vydáván ve formě správního rozhodnutí, je okruhem chráněných zájmů zájem na ochraně přírody a krajiny v rámci zásahů proti škůdcům v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod. V případě, kdy je souhlas vydáván ve formě závazného stanoviska, k okruhu chráněných zájmů (zájem na ochraně přírody a krajiny) přistupuje zájem na ochraně lesa, protože vedené správní řízení o uložení opatření vlastníku lesa je vedeno proto, že vlastník lesa sám nekoná a nechrání les před škůdci, a v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod.

Druhým aspektem materiálního posouzení správního aktu je zásah veřejné správy do právní sféry fyzických či právnických osob. Argumentace Nejvyššího správního soudu ve vztahu k zásahu do právní sféry je spojena s objektivně vymezeným předmětem řízení. "[P]ro vydání konečného rozhodnutí je obvykle zapotřebí větší počet závazných stanovisek a až jejich souhrn tvoří východisko pro rozhodování správního orgánu. V takto vymezeném předmětu řízení není závazné stanovisko s to založit práva nebo povinnosti, ta založí orgán veřejné správy až rozhodnutím konečným." Lze se přiklonit k názoru, že čím méně závazných stanovisek bude pro určité správní řízení vydáno, tím větší je možnost zásahu závazného stanoviska do právní sféry osoby. Tuto myšlenku však nelze absolutizovat a vždy bude nutné přihlídnout k okolnostem konkrétního případu.

V rámci řízení o uložení opatření k provedení ochranného zásahu směřujícího k zastavení šíření, nebo k hubení škodlivých organismů, je zpravidla vydáváno pouze jedno závazné stanovisko v podobě souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Závěr: Na souhlas dle ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny lze nahlížet dvojím způsobem, a to jako na závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu, nebo jako na správní rozhodnutí dle § 67 téhož zákona. Jestliže by vlastník lesa chtěl sám provádět bezodkladná opatření k odstranění mimořádných okolností a nepředvídatelných škod, tak jak mu ukládá § 32 odst. 2 první věta lesního zákona, musí si zažádat o souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny, jestliže se domnívá, že by jeho postupem byly porušeny základní a bližší ochranné podmínky zvláště chráněného území. V tomto případě bude mít souhlas formu správního rozhodnutí.

V případech, kdy vlastník lesa při vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod nezasahuje a je nutné, aby mu rozhodnutím orgán státní správy lesů tuto povinnost uložil dle § 32 odst. 2 věty druhé lesního zákona, bude mít souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny formu závazného stanoviska ve smyslu § 149 správního řádu. Závazné stanovisko bude vydáváno Ministerstvem životního prostředí jako podklad pro rozhodnutí orgánu státní správy lesů.

Další otázkou, která v souvislosti s aplikací ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny vyvstává, je, do jaké míry tento souhlas nahrazuje vydávání výjimek dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2004, č. j. 5 A 151/2001-56, orgán ochrany přírody může v případě přemnožení škůdců "vydat souhlas k mimořádným opatřením v lesích národního parku podle § 22 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny za současného stanovení podmínek sledujících zájmy ochrany přírody, tedy i za současného stanovení omezujících podmínek podle §§ 49 a 50 zákona o ochraně přírody a krajiny, přičemž samostatné rozhodnutí podle § 56 odst. 1 cit. zákona v těchto případech v úvahu nepřichází."

S tímto názorem ovšem nekoresponduje názor MŽP vyjádřený jak ve Věstníku MŽP č. 4/2011 ("Povolení výjimky podle § 43 zákona o ochraně přírody a krajiny, ani § 44 odst. 3 cit. zákona nelze nahradit udělením souhlasu podle § 22 odst. 1."), tak v usnesení MŽP ze dne 13. dubna 2011, č. j. 25240/ENV/11-427/640/11, kterým byla žádost Správy NP a CHKO Šumava o vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny vyhodnocena jako žádost o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek Národního parku Šumava podle ustanovení § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, a to ze zákazu hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů, anebo nenávratně poškozovat půdní povrch, a ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů uvedených v ustanovení § 49 a § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny, za účelem provedení zásahů proti lesním škůdcům v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod ve vybraných lesních porostech. V předmětném usnesení je dále uveden názor, že "[p]ovolení výjimky podle ustanovení § 43, resp. ustanovení § 56 zákona nelze nahradit udělením souhlasu podle ustanovení § 22 odst. 1 zákona, neboť takovou možnost zákon nestanoví."

Závěr: V tomto případě se přikláním k názoru Nejvyššího správního soudu uvedeného v rozsudku ze dne 16. 7. 2004, č. j. 5 A 151/2001-56. Jestliže vlastník

lesa získá od orgánu ochrany přírody souhlas k zásahům proti škůdcům a v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod, nepotřebuje již další výjimky dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, pokud v rámci řízení o udělení souhlasu byl brán zřetel na zájmy ochrany přírody, tedy na způsob hospodaření vyžadující intenzivní technologie a na zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Tento názor je v souladu i se zásadou hospodárnosti správního řízení, neboť k vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny je příslušné Ministerstvo životního prostředí, zatímco k vydání výjimek je v našem případě příslušná Správa NP Šumava. Byla by tak vedena dvě řízení, která by měla obdobný předmět řízení.

D. 2 - Platnost rozhodnutí Správy NP Šumava č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 18517/ENV/06-972/620/06 ze dne 5. 3. 2007

Rozhodnutím ze dne 13. 7. 1998, č. j. 51 Vi/1078/98 (dále jen "rozhodnutí z roku 1998"), Správa NP Šumava uděluje Správě NP a CHKO Šumava podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny souhlas k použití ustanovení zákona o lesích k zásahům proti škůdcům a zásahům v případech vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v II. zóně ochrany přírody. Území národního parku je rozčleněno dle souboru lesních typů do pěti kategorií. Podle mapy souboru lesních typů z roku 2009, kterou jsme obdrželi dne 5. 9. 2011 od Správy NP a CHKO Šumava, je lokalita Na Ztraceném tvořena mimo jiné i SLT 8R, které spadají do II. kategorie, a SLT 8Q a 8V, které spadají do III. kategorie.

Následuje rozhodnutí MŽP ze dne 5. 3. 2007, č. j. 18517/ENV/06-972/620/06 (dále jenom "rozhodnutí z roku 2007"), které na základě § 84 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny změnilo část rozhodnutí z roku 1998. V souladu s ustanovením § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny byl určen rozsah aplikace ustanovení § 32 lesního zákona. Podle tohoto rozhodnutí je lokalita Na Ztraceném (oblast okolo Ptačího potoka) vymezena porostními skupinami a je zařazena do režimu A.

Závěr: Každé z uvedených rozhodnutí stanovuje managementová opatření na základě různých kritérií. Rozhodnutí z roku 1998 využívá jako kritérium soubory lesních typů, rozhodnutí z roku 2007 využívá jako kritérium porostní skupiny. Obě uvedená kritéria však lze promítnout do mapového podkladu lokality Na Ztraceném. Je tak možné zjistit, že výše uvedené soubory lesních typů 8Q, 8V a 8R se překrývají s některými porostními skupinami vymezenými v příloze č. 1 rozhodnutí z roku 2007. Je tak následně možno dovodit, která část výroku rozhodnutí z roku 1998 byla změněna rozhodnutím z roku 2007, a dá se tedy dovozovat, že rozhodnutí z roku 2007 mění a navazuje na rozhodnutí z roku 1998.

Dle ustanovení § 102 správního řádu nové rozhodnutí brání vykonatelnosti nebo jiným právním účinkům původního rozhodnutí. Původní rozhodnutí však formálně stále existuje, jestliže nebylo novým rozhodnutím zrušeno. S novým rozhodnutím však nastupují nové právní účinky.

Platnost výroku rozhodnutí z roku 2007 vztahující se k lokalitě okolí Ptačího potoka byla omezena na období do 31. 12. 2007.

Závěr: Za předpokladu, že bylo v časově omezeném období podle rozhodnutí z roku 2007 v praxi postupováno, došlo ke konzumaci tohoto rozhodnutí, a stejně tak těch částí rozhodnutí z roku 1998, které byly rozhodnutím z roku 2007 změněny. Není možné, aby po uplynutí doby platnosti předmětné části rozhodnutí z roku 2007 došlo k znovuoobnovení účinnosti rozhodnutí z roku 1998. V území se natolik změnila poměry, že se jeví jako nepřijatelné, aby bylo podle rozhodnutí z roku 1998 postupováno. Lze tedy dovozovat, že v současné době Správa NP a CHKO Šumava pro lokalitu Na Ztraceném, resp. Ptačí potok, nedisponuje uděleným souhlasem dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny k zásahům proti škůdcům a v případě mimořádných okolností a nepředvídatelných škod. Kácení stromů napadených kůrovcem na území v okolí Ptačího potoka tak musí být obecně v souladu s právními předpisy, zejména se zákonem o ochraně přírody a krajiny, s lesním zákonem a nařízením vlády č. 163/1991 Sb., s lesním hospodářským plánem pro LHC Modrava a plánem péče pro Národní park Šumava.

D. 3 - Natura 2000

Národní park Šumava je evropsky významnou lokalitou a Ptačí oblastí Šumava (CZ0314024). Oblast LHC Modrava, oddělení č. 44 a č. 45, je z převážné většiny tvořeno horskými třtinovými smrčiny a rašelinnými a podmáčenými smrčiny. Horské třtinové smrčiny (L 9.1) a rašelinné a podmáčené smrčiny (L 9.2) nejlépe odpovídají současným preferovaným stanovištím divoké populace tetřeva hlušce na území ČR.[7] Biotopy soustavy Natura 2000 a tetřev hlušec jakožto předmět ochrany Ptačí oblasti Šumava jsou předmětem ochrany Natura 2000.

Dle čl. 6 bodu 3. směrnice č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin "jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí, nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovídajícímu posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany." V letošním roce došlo vnitřním aktem Správy NP a CHKO Šumava[8] k převedení oddělení LHC Modrava č. 44 a č. 45 z bezzásahového režimu do režimu zásahového.[9] Správa NP a CHKO Šumava začala v oblasti Ptačího potoka provádět asanační práce za účelem zabránění šíření kůrovce. Ze znění uvedeného ustanovení čl. 6 směrnice je patrné, že činnosti prováděné Správou NP a CHKO Šumava v oblasti Ptačího potoka měly být předloženy orgánu ochrany přírody a krajiny ke stanovisku, zda mohou mít samostatně či ve spojení s jinými záměry či koncepty vliv na předmět ochrany Natura 2000. Orgánem příslušným k vydání tohoto stanoviska je Správa NP Šumava (§ 78 odst. 1 ve spojení s § 77a odst. 4 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny).

Předchozí změna managementu v oblasti Ptačího potoka proběhla rozhodnutím z roku 2007, kdy byla tato oblast stanovena jako bezzásahová. Jedním z podkladů pro toto rozhodnutí byl také dokument označený jako "Řešení následků orkánu Kyrill v NP Šumava - Expertní posouzení vlivů záměru na Evropsky významnou lokalitu a Ptačí oblast Šumava". Dá se tedy konstatovat, že posouzení vlivu přechodu

předmětného území do bezzásahového režimu na soustavu Natura 2000 proběhlo, byť ne zcela ve formě, jakou předpokládá zákon o ochraně přírody a krajiny.

Z některých protokolů ke kácení stromů (jako např. protokoly č. 19DC27 ze dne 8. 7. 2011, č. 19DC ze dne 8. 7. 2011, č. 19DC28 ze dne 8. 7. 2011), které se vztahují k porostním skupinám, ve kterých skutečně došlo dle grafické evidence těžeb RS-20110926-01 v měsíci červenci a srpnu 2011 ke kácení v lokalitě Na Ztraceném, je patrné, že pokácením 3/4 stromů a oloupáním 1/4 stromů nastojato dojde ke střednímu zásahu ovlivnění naturových druhů živočichů. Provedením zásahu by však dle výše zmíněných protokolů nemělo dojít k poškození rašelinných biotopů.

Z vyjádření k "Podkladům pro ombudsmana v lokalitě Na Ztraceném (Ptačí potok)" z ornitologického hlediska - výskyt tetřeva hlušce a datlíka tříprstého, poskytnuté veřejnému ochránci práv dne 29. 9. 2011 Správou NP a CHKO Šumava, vyplývá, že monitoring tetřeva hlušce ani datlíka tříprstého nebyl v roce 2011 v dotyčné lokalitě prováděn. Dále se uvádí, že tetřev hlušec se pravidelně v lokalitě Na Ztraceném vyskytuje podobně jako v jiných oblastech, které nejsou mapovány jako jádrová území. Dále je konstatováno, že v lokalitě Na Ztraceném se vyskytují max. 2 exempláře a že případné rušení tetřevovi nehrozí, protože daná oblast bezprostředně navazuje na klidovou oblast, kam se může nerušeně přesunout. V tomto kontextu bych ráda zmínila stručné vyjádření České společnosti ornitologické, Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5, určené Ministerstvu životního prostředí, k vlivu rušení na přirozený vývoj populací tetřeva hlušce ze dne 27. 6. 2011, kde je uvedeno, že období od 15. 6. do 30. 7. je obdobím vodění mláďat. Při rušení samice mláďata opouští. Ve vyjádření ČSO je uvedeno, že "právě toto období je z hlediska vlivů rušení na populaci tetřeva nejzávažnější".

Veřejný ochránce práv má k dispozici také mapu RS-20110808-02[10] s vymezením jádrového území výskytu populace tetřeva hlušce na Šumavě s orientační kvantifikací početnosti, Z uvedené mapy je možno zjistit, že v oblasti Poledníku, Modravských slatí a Černé hory se vyskytuje 120-140 exponátů tetřeva hlušce. Tato mapa vymezuje jádrové území tetřeva hlušce odlišně, než jak je uvedeno ve vyjádření k "Podkladům pro ombudsmana v lokalitě Na Ztraceném (Ptačí potok)" z ornitologického hlediska.

Legenda

Obr. č. 1: Mapa RS-20110808-02 znázorňující jádrové území tetřeva hlušce v lokalitě Na Ztraceném

Zdroj: Správa NP a CHKO Šumava, ČÚZK Praha

Obr. č. 2 Mapa z vyjádření k "Podkladům pro ombudsmana v lokalitě Na Ztraceném (Ptačí potok)" z ornitologického hlediska znázorňující jádrové území výskytu tetřeva hlušce v lokalitě Na Ztraceném

Zdroj: Správa NP a CHKO Šumava

Ve vyjádření k "Podkladům pro ombudsmana v lokalitě Na Ztraceném (Ptačí potok)" z ornitologického hlediska se hovoří také o datlíku tříprstém. V jeho případě nebyl prováděn cílený monitoring. Ve vyjádření je uvedeno, že "datlík hnízdí v dutinách starých nebo odumírajících jehličnatých stromů, které si sám tesá. Jeho hlavní

potravou jsou zejména larvy a vývojová stádia kůrovcových brouků a tesaříků (Hudec et al. 2005). V době kůrovcových gradací se koncentruje do lokalit s výskytem kůrovce, kde vzhledem k rozsahu současné kůrovcové kalamity po celém NP Šumava dosahuje značných hustot (ČSO 2007)." Rušení v lokalitě Na Ztraceném je marginální, vzhledem k velkým možnostem jeho nerušené existence v lokalitách v bezzásahovém území, které na lokalitu bezprostředně navazují."

Závěr: V letošním roce byl management v lokalitě Na Ztraceném změněn z bezzásahového režimu do režimu zásahového. Bezzásahová území jsou stanovována vnitřním aktem Správy NP a CHKO Šumava v závislosti na vývoji porostu a aktuální situaci v terénu. O to více je nutné, aby příslušné orgány chránily území Natura 2000, sledovaly aktivity, které na daném území probíhají, a kontrolovaly dodržování povinností stanovených zákonem a ostatními správními akty. Změna, která proběhla v lokalitě Na Ztraceném letos, se udála bez stanoviska orgánu ochrany přírody, zda plánované činnosti mohou mít samostatně či ve spojení s jinými záměry či koncepty vliv na předmět ochrany Natura 2000. Správa NP a CHKO Šumava si takové stanovisko měla po Správě NP Šumava vyžádat.

Nutnost stanoviska orgánu ochrany přírody k tomu, zda plánované činnosti mohou mít samostatně či ve spojení s jinými záměry či koncepty významný vliv na předmět ochrany Natura 2000, vyplývá i z protokolů pořizovaných Správou NP a CHKO Šumava (protokoly č. 19DC27 ze dne 8. 7. 2011, č. 19DC ze dne 8. 7. 2011, č. 19DC28 ze dne 8. 7. 2011) ke kácení v jednotlivých porostních skupinách, kde se hovoří o ovlivnění naturových druhů živočichů a je hodnoceno poškození biotopů.

S ohledem na skutečnost, že nelze v současnosti jednoznačně určit, kolik exponátů tetřeva hlušce se v lokalitě Na Ztraceném vyskytuje, kde přesně jsou hranice jádrového území tohoto druhu a do jaké míry může být tetřev hlušec činností prováděné Správou NP a CHKO Šumava rušen, je nezbytné stanovisko orgánu ochrany přírody k vlivu těchto činností na předmět ochrany Natura 2000, tedy k vlivu na tetřeva hlušce a na jeho biotop.

Obdobně v případě datlíka tříprstého je nejednoznačné, do jaké míry může docházet prováděním činností (kácením stromů) k vlivu na jeho biotop vzhledem k tomu, že hnízdí v dutinách starých nebo odumírajících jehličnatých stromů. Z tohoto důvodu je nutné, aby orgán ochrany přírody vydal stanovisko, zda plánované činnosti mohou mít samostatně či ve spojení s jinými záměry či koncepty významný vliv na předmět ochrany Natura 2000.

V organizačním řádu Správy NP a CHKO Šumava je v části III.[11] uvedeno, že "[p]ísemná forma vyřizování pracovních záležitostí se používá při řešení složitějších úkolů, především v případech, kdy je nezbytné evidovat stanoviska dalších útvarů." Jsem proto toho názoru, že stanovisko Správy NP Šumava, zda plánované činnosti mohou mít samostatně či ve spojení s jinými záměry či koncepty vliv na předmět ochrany Natura 2000, musí mít písemnou formu.

D. 4 - Nutnost výjimek dle zákona o ochraně přírody a krajiny

A. Jak už bylo naznačeno výše, Správa NP a CHKO Šumava v současnosti nedisponuje platným souhlasem dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Tohoto si byla vědoma také sama Správa NP a CHKO Šumava, protože si dne 22. 3. 2011 pod č. j. NPS 02362/2011 zažádala o vydání nového souhlasu s tím, že požádala, aby mimo jiné i rozhodnutí z roku 1998 Ministerstvo životního prostředí zrušilo, protože došlo k rozsáhlým změnám ve stavu ekosystémů v NP Šumava.

Usnesením MŽP ze dne 13. dubna 2011 č. j. 25240/ENV/11-427/640/11 bylo Správě NP a CHKO Šumava sděleno, že její žádost dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny byla vyhodnocena jako žádost o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek Národního parku Šumava podle ustanovení § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, a to ze zákazu hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie,[12] zejména prostředky a činnostmi, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů, anebo nenávratně poškozovat půdní povrch, a ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů uvedených v ustanovení § 49 a § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny, za účelem provedení zásahů proti lesním škůdcům v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod ve vybraných lesních porostech. V uvedeném usnesení bylo dále stanoveno, že "je nutné přeložit návrh záměru (předpokládané činnosti) orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. ....Bez stanoviska podle ustanovení § 45i odst. 1 zákona, resp. vyhodnocení vlivů záměru na předmětnou lokalitu, nelze vydat výjimku ze zákazu podle zákona."

Správa NP a CHKO Šumava vzala svoji žádost o vydání souhlasu s ohledem na výše uvedené zpět žádostí ze dne 11. 5. 2011, č. j. NPS 04069/2011, a následně žádostí ze dne 4. 7. 2011, č. j. NPS 05886/2011, požádala Správu NP Šumava o vydání výjimek dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, a to za účelem provedení zásahů proti kůrovci ve vybraných lesních porostech I. a II. zóny ochrany přírody Národního parku Šumava, mimo jiné i v oblasti Na Ztraceném. Správa NP a CHKO Šumava si tedy v době kácení asanace kůrovcem napadených stromů od 13. 7. 2011 byla vědoma toho, že povolení vydaná dle zákona o ochraně přírody a krajiny potřebuje.

Podle mapy poskytnuté H. na jednání dne 9. 9. 2011 vznikly mimo jiné v porostních skupinách 45Cc03 a 45Ee07 holiny.

Obrázek č. 3: Mapa ploch vykácených k 29. 7. 2011 v lokalitě Na Ztraceném
Zdroj: Zpracováno Hnutím DUHA

B. Ze sdělení ČIŽP č. j. ČIŽP/42/OOP/1112866.001/11/CJL vyplývá, že výsledky šetření ČIŽP provedeného dne 16. 8. 2011 v lokalitě Na Ztraceném (v širším okolí Ptačího potoka) v části porostů 45E7, 45D6 a 45C3 jsou následující: "celková plocha, na které bylo prováděno kácení a odkorňování kůrovci napadených smrků v odděleních 44 a 45 přesáhla 5 ha a na rozhraní porostů 44D a 45C je kácením zasažena plocha cca 2,3 ha". ČIŽP uzavřela kontrolu se závěrem, že zahájí správné řízení podle ustanovení § 88 odst. 2 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny, v jehož průběhu bude posouzen rozsah a významnost změn ve struktuře a funkci ekosystémů v předmětné lokalitě a také významnost změn biotopu tetřeva hlušce.

Podle zákona o ochraně přírody je při provádění činností na celém území NP Šumava nutno dodržovat základní ochranné podmínky pro národní parky a základní ochranné podmínky pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, pozornost bude zaměřena především na tetřeva hlušce. U plavuně pučivé, vemeníku dvoulistého a bradáčka srdčitého nebylo zjištěno pochybení.

Závěr: Z výše uvedeného lze usuzovat, že Správa NP a CHKO Šumava nedisponovala v době kácení napadených stromů kůrovcem v lokalitě Na Ztraceném ani souhlasem dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny, ani dalšími výjimkami dle téhož zákona, ačkoli svojí činností porušovala základní ochranné podmínky národního parku a základní ochranné podmínky pro zvláště chráněné druhy živočichů (viz sdělení ČIŽP č. j. ČIŽP/42/OOP/1112866.001/11/CJL). I s ohledem na vznikající holiny v porostních skupinách uvedených výše lze usuzovat, že Správa NP a CHKO Šumava hospodařila na daném území způsobem vyžadujícím intenzivní technologie a musela si proto být vědoma toho, že potřebuje výjimku ze zákazu dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny. Holiny navíc mohou významným způsobem zasáhnout do biotopu tetřeva hlušce, proto bylo nutné, aby si Správa NP a CHKO Šumava vyžádala od Správy NP Šumava stanovisko, zda plánované činnosti mohou samostatně nebo ve spojení s jinými činnostmi mít významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

D. 5 Působnost Správy NP Šumava

Dle § 78 odst. 1 ve spojení s § 77a odst. 4 písm. s) a v) zákona o ochraně přírody a krajiny má Správa NP Šumava možnost v rozsahu své působnosti ukládat podmínky pro výkon činností, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, nebo takové činnosti zakázat podle § 66, dále rozhodnout o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu a ukládat provedení náhradních opatření k nápravě podle § 86 odst. 1 a 2.

Dle § 78 odst. 1 ve spojení s § 77a odst. 5 písm. a) a b) zákona o ochraně přírody a krajiny mohla Správa NP Šumava vydat opatření obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, nebo rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti podle § 5 odst. 1, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy - kam tetřev, datlík tříprstý, plavuň pučivá, vemeník dvoulistý a bradáček srdčitý patří, nebo měla možnost uložit rozhodnutím zajištění či použití prostředků k zabránění nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů podle § 5 odst. 3, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy.

Závěr: Správa NP Šumava má zákonem dané prostředky, jak zasáhnout v případech, kdy dochází k činnostem, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody. Správa NP Šumava nedozorovala, zda v obvodu její působnosti nedochází k ohrožování zájmů ochrany přírody a krajiny a zda je dodržován zákon o ochraně přírody a krajiny a příslušné prováděcí předpisy (§ 85 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny). Této povinnosti dozoru se nelze zprostit s poukázáním na skutečnost, že Správa NP Šumava disponuje jen omezeným množstvím zaměstnanců, kteří by mohli sledovat veškerou činnost prováděnou v Národním parku Šumava. Při místním šetření dne 12. 8. 2011 ve

Vimperku mi bylo sděleno, že Správa NP Šumava má pouze 10 zaměstnanců. Je proto otázkou, jak nahlížet na další propouštění zaměstnanců Správy NP Šumava ředitelem Správy, které nedávno zveřejnila media.

D. 6 Organizační struktura Správy NP Šumava

V rámci prováděného šetření jsem se zabývala také reálným fungováním a vztahem Správy NP a CHKO Šumava jako uživatele národního parku a Správy NP Šumava jako orgánu státní správy. S ohledem na vymezení předmětu podání jsem se zabývala zejména postupem těchto institucí v případě, kdy Správa NP a CHKO Šumava potřebuje ke své činnosti výjimku dle zákona o ochraně přírody a krajiny, k jejímuž vydání je příslušná Správa NP Šumava.

Ze šetření vyplynulo, že Správa NP a CHKO Šumava podává žádost o zahájení řízení o udělení příslušné výjimky ke své organizační složce Správě NP Šumava. Správa NP Šumava v rámci vedeného správního řízení vychází z odborných podkladů, které si vyžádá od odborného odboru Správy NP a CHKO Šumava. Příslušný pracovník odborného odboru vypracovává odborné vyjádření sám, je pod ním podepsán, nicméně toto vyjádření je předloženo řediteli Správy NP a CHKO Šumava k "nahlédnutí". Teprve posléze je odborné vyjádření zasláno Správě NP Šumava, která po vyhodnocení všech důkazů, mimo jiné i odborného podkladu poskytnutého pracovníkem odborného odboru, rozhodne.

Dle organizačního řádu Správy NP a CHKO Šumava má ředitel Správy velmi rozsáhlé kompetence. "Schvaluje vnitřní akty řízení k plnění úkolů uložených Správě Ministerstvem životního prostředí. Vydává vnitřní akty řízení Správy (opatření, příkazy apod., nevyhlašované ve Věstníku ministerstva), týkající se vnitřní organizace Správy. Přímo řídí vedoucí útvarů. Ustanovuje a ruší Radu parku a ostatní poradní orgány..."[13]

Závěr: Jestliže je praxe skutečně taková, jak je nastíněno v předchozím odstavci, je dle mého názoru nutné do budoucna uvažovat o změně právní úpravy, která takto systém fungování Správy nastavila. Současná situace se mi jeví tak, že neposkytuje dostatečné záruky neustrannosti a nezávislosti veřejné správy. Není možné, aby docházelo k propojování fungování státní správy s činností soukromoprávních subjektů, byť by tyto subjekty hospodařily se státním majetkem.

Obdobné systémové nedostatky se objevují v rámci žádosti o stanovisko orgánu ochrany přírody a krajiny k činnostem, které mohou mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi či záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality či ptačí oblasti (viz bod D. 4).

Postavení ředitele Správy NP a CHKO Šumava je velmi silné. S výměnou ředitele často dochází i ke změně směřování fungování Národního parku Šumava. Ačkoli ředitel může jednat pouze v rámci právních předpisů, plánu péče pro národní park (v současné době navíc neexistujícího, viz dále) a lesního hospodářského plánu, je přesto změna osoby ve funkci ředitele často velmi patrná, zejména s ohledem na charakter a četnost činností prováděných v národním parku. Do budoucna by bylo vhodné tento stav systémovou změnou odstranit.

D. 7 Postup orgánů státní správy při výkonu jejich působnosti ve vztahu k Národnímu parku Šumava

Postup Ministerstva životního prostředí ve věci kácení stromů v lokalitě Na Ztraceném

Ministerstvo životního prostředí nevydalo Správě NP a CHKO Šumava na její žádost souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Usnesením MŽP ze dne 13. 4. 2011, č. j. 25240/ENV/11-427/640/11, byla žádost Správy NP a CHKO Šumava o vydání souhlasu dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny postoupena Správě NP Šumava jako příslušnému orgánu ochrany přírody k vydání výjimek dle § 43 odst. 3 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. V uvedeném usnesení bylo rovněž dále konstatováno, že "je nutné předložit návrh záměru (předpokládané činnosti) orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. ....Bez stanoviska podle ustanovení § 45i odst. 1 zákona, resp. vyhodnocení vlivů záměru na předmětnou lokalitu, nelze vydat výjimku ze zákazu podle zákona."

Ministerstvu životního prostředí bylo rovněž známo, že Správa NP a CHKO Šumava nedisponuje potřebným souhlasem dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny pro oblast Na Ztraceném. V rámci šetření MŽP prezentovalo názor, že rozhodnutí z roku 1998 již není dle jeho názoru účinné. Druhému rozhodnutí z roku 2007, resp. jeho výroku, který se vztahoval na oblast Na Ztraceném, již uplynula účinnost (do 31. 12. 2007).

V průběhu šetření bylo zjištěno, že Správa NP a CHKO Šumava a Ministerstvo životního prostředí spolupracují, ačkoli neexistuje žádný metodický pokyn, který by určoval bližší vztahy mezi těmito institucemi. Tento fakt dokládá i to, že Správa NP a CHKO Šumava po vytvoření dokumentu "Návrh opatření k utlumení kůrovcové kalamity v Národním parku Šumava" tento dokument předložila ministru životního prostředí, který následně dne 21. 4. 2011 vydal k tomuto stanovisko. Ředitel Správy přitom stanovisko ministra respektoval. Žádný z výše uvedených dokumentů ("Návrh" a stanovisko ministra) není právně závazný, přesto jsou v praxi brány v potaz. V uvedeném stanovisku však mimo jiné ministr Chalupa "nařídil řediteli Stráskému učinit veškeré nutné legislativní opatření v souladu se zákonem tak, aby bylo možné zahájit realizaci opatření." Domnívám se, že tak nepřímě řediteli Správy uložil, aby si zajistil potřebné právní podklady k dalšímu postupu, který by byl v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Dne 4. 7. 2011 si Správa NP a CHKO Šumava podala u Správy NP Šumava žádost č. j. NPS 05886/2011 o povolení výjimek ze zákazů dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Dne 13. 7. 2011 začala Správa NP a CHKO Šumava asanovat dřevo napadené kůrovcem, mimo jiné i kácením, aniž by byly příslušné výjimky vydány a aniž by bylo rozhodnuto o předběžném opatření, o které bylo požádáno také žádostí ze dne 4. 7. 2011, č. j. NPS 05886/2011.

Závěr: Ministerstvo životního prostředí dle § 85 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny dozírá v rámci vrchního dozoru v ochraně přírody na to, jak orgány ochrany přírody a i právnické osoby provádějí ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny a prováděcích předpisů. Ministerstvo životního prostředí dozírá zejména na to, jak jsou dodržována rozhodnutí, plněny povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny, dodržovány podmínky ochrany národních parků. Zjistí-li Ministerstvo životního prostředí závady, uloží potřebná opatření k jejich odstranění.

Ministerstvo životního prostředí pochybilo ve výkladu ustanovení § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny ve spojení s § 32 odst. 2 lesního zákona. Správě NP a CHKO Šumava měl být Ministerstvem životního prostředí vydán souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny (bližší argumentace viz bod D. 1 této průběžné zprávy). Následně mělo MŽP dozorovat postup Správy NP a CHKO Šumava ohledně její žádosti o stanovisko orgánu ochrany přírody k činnostem, které mohou mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, protože mimo jiné Správu NP a CHKO Šumava v usnesení ze dne 13. 4. 2011, č. j. 25240/ENV/11-427/640/11, na tuto skutečnost upozorňovalo.

Ministerstvo životního prostředí však postupovalo jinak. V usnesení ze dne 13. 4. 2011, č. j. 25240/ENV/11-427/640/11, uvedlo, že Správa NP a CHKO Šumava potřebuje ke své činnosti výjimky dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a stanovisko orgánu ochrany přírody k vlivu na území Natura 2000. MŽP vědělo, že Správa NP a CHKO Šumava nemá potřebný souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny. Mělo proto v rámci vrchního státního dozoru sledovat, zda má Správa NP a CHKO Šumava výjimky dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a s tím související stanovisko k činnostem, které mohou mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Samozřejmě není v silách Ministerstva životního prostředí, aby dozороvalo všechny subjekty, zda dodržují povinnosti stanovené zákonem o ochraně přírody a krajiny a rozhodnutí vydaná orgány ochrany přírody. Ministerstvo životního prostředí však mělo o situaci v lokalitě Na Ztraceném dostatek informací z mediálních zpráv. Národní park si však zaslouží značnou pozornost Ministerstva životního prostředí, protože posláním národního parku je uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí, zejména ochrana či obnova samořídících funkcí přírodních systémů, přísná ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a zachování typického vzhledu krajiny. MŽP tak zcela rezignovalo na svoji dozorovou funkci.

S ohledem na spolupráci mezi MŽP a Správou NP a CHKO Šumava, která byla nastíněna v jednom z předchozích odstavců, a s ohledem na výkon vrchního státního dozoru v oblasti ochrany přírody mělo MŽP možnost do značné míry ovlivnit jednání Správy NP a CHKO Šumava.

MŽP mělo Správě NP Šumava uložit ve smyslu § 85 odst. 2 ve spojení s § 79 odst. 2 písm. g) zákona o ochraně přírody a krajiny, aby konala, protože dochází ke kácení stromů v předmětné lokalitě bez příslušných povolení, ať již na situaci nahlížíme tak, že Správa NP a CHKO Šumava měla mít souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny a stanovisko příslušného orgánu k vlivu na území Natura 2000, nebo tak, jak jej vyložilo MŽP, tedy tak, že Správa NP a CHKO Šumava měla mít v době

kácení příslušné výjimky dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a stanovisko příslušného orgánu k vlivu na území Natura 2000.

Dalším velkým pochybením MŽP je to, že dle § 38 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny nezajistilo zpracování plánu péče pro Národní park Šumava, protože předchozí plán péče byl platný pouze do konce roku 2010. Plán péče národního parku je dokument, který v mnoha směrech ovlivňuje managementová opatření v jednotlivých oblastech národního parku. Je proto takřka nemyslitelné, aby národní park takový koncepční nástroj postrádal.

Postup České inspekce životního prostředí ve věci kácení stromů v lokalitě Na Ztraceném

Dne 14. 7. 2011 podalo Hnutí DUHA u České inspekce životního prostředí podnět, kterým upozorňovalo na možné rušení a změnu kvality biotopu zvláště chráněných druhů ptáků, jako je zejména tetřev hlušec nebo datlík tříprstý. ČIŽP začala tento podnět šetřit. Výstupem je protokol ze dne 21. 7. 2011, č. 1110920, ve kterém je uvedeno, že "na základě zjištěného, kdy zásah proti lýkožroutu smrkovému by měl být proveden v současné době sice v nemalém množství asanovaných stromů, přičemž tento počet by mohl dále významně vzrůst při neprovedení zásahu, ale v případě, že bude zásah proveden relativně šetrnými způsoby vůči stanovišti, v pozdním období vyvádění mláďat a v lokalitách s ojedinělým výskytem zvláště chráněného druhu tetřeva hlušce, nebude ČIŽP zahajovat řízení o omezení nebo zákazu činnosti v oblasti Ptačího potoka. ČIŽP však upozorňuje, že je povinností Správy NP a CHKO Šumava, aby dodržela základní ochranné podmínky pro národní parky (§ 16 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny). Dle názoru ČIŽP není v tomto období a v této lokalitě nutná výjimka z ustanovení § 50 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pro druh tetřev hlušec".

Dne 8. 8. 2011 Česká inspekce životního prostředí obdržela od RNDr. Mojmiry Vlašína další podnět, kterým bylo upozorňováno na provádění nahodilých těžeb v oblasti Ptačího potoka. Podnět upozornil na to, že se jedná o intenzivní technologie a takové zásahy lze uskutečnit jen po udělení výjimky. Česká inspekce životního prostředí na základě tohoto podnětu provedla další šetření, jehož výstupem bylo sdělení výsledků šetření ČIŽP - podnět k zastavení kácení stromů v lokalitě Ptačí potok v Národním parku Šumava ze dne 30. 8. 2011, č. j. ČIŽP/42/OOP/1112866.001/11/CJL. V tomto sdělení je uvedeno, že v předchozím protokolu č. 1110920 uvedené vyjádření je "myšleno z důvodu rušení, ne z důvodu zasahování do biotopů" tetřeva hlušce. Dále jsou v předmětném sdělení uvedeny výsledky šetření ČIŽP provedeného dne 16. 8. 2011 v lokalitě Na Ztraceném (v širším okolí Ptačího potoka) v části porostů 45E7, 45D6 a 45C3. Výsledky šetření jsou následující: celková plocha, na které bylo prováděno kácení a odkorňování kůrovci napadených smrků v odděleních 44 a 45 přesáhla 5 ha a na rozhraní porostů 44D a 45C je kácením zasažena plocha cca 2,3 ha. ČIŽP uzavřela kontrolu se závěrem, že zahájí správní řízení podle ustanovení § 88 odst. 2 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny, v jehož průběhu bude posouzen rozsah a významnost změn ve struktuře a funkci ekosystémů v předmětné lokalitě a také významnost změn biotopu tetřeva hlušce.

Závěr: Povinností inspektora ČIŽP je vést šetření komplexním způsobem, tzn. že nemělo probíhat šetření jenom vůči předmětu, kterého se podnět týká, pokud je ochranu životního prostředí, resp. jeho jednotlivé složky, třeba posuzovat uceleným způsobem. ČIŽP proto měla již v rámci šetření provedeného dne 21. 7. 2011 zjišťovat vedle rušení tetřeva hlušce také ovlivnění jeho biotopu v oblasti Ptačího potoka. V tomto ohledu inspekce jednoznačně pochybila. Svoje pochybení částečně napravila šetřením provedeným dne 16. 8. 2011, kde již konstatuje, že "zahájí správní řízení podle ustanovení § 88 odst. 2 písm. n) zákona o ochraně přírody, v jehož průběhu bude posouzen rozsah a významnost změn ve struktuře a funkci ekosystémů v předmětné lokalitě a také významnost změn biotopu tetřeva hlušce". Dle mých informací však takové řízení doposud nebylo zahájeno. Pochybení ČIŽP spočívá především v tom, že velmi pozdě dospěla k názoru, že činnostmi, které Správa NP a CHKO Šumava, resp. realizátor prací, v lokalitě Na Ztraceném prováděla, může být změněn biotop tetřeva hlušce, případně jiných zvláště chráněných druhů. Pokud by toto mohla ČIŽP konstatovat ještě v době kácení stromů v dané lokalitě, mohla by uložit opatření dle § 66 zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy měla možnost Správě NP a CHKO Šumava, resp. realizátoru prací, zakázat další kácení kůrovcem napadených stromů s odůvodněním, že nemá potřebná povolení dle zákona o ochraně přírody a krajiny.

E. Závěr

Své šetření končím dle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, s tím závěrem, že jsem v postupu správních úřadů vykonávajících působnost na úseku ochrany životního prostředí, tj. Správy NP Šumava, Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí, shledala určitá pochybení, jež jsou blíže popsána v předcházející části této zprávy.

Šetření ve věci uzavírám touto zprávou, jež shrnuje mé dosavadní poznatky, které budou po vyjádření dotčených správních úřadů podkladem pro mé závěrečné stanovisko ve věci.

Podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, tímto žádám Správu NP Šumava, Ministerstvo životního prostředí a Českou inspekci životního prostředí, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení této zprávy k mým zjištěním vyjádřily. Pokud budou k některému z uvedených závěrů doplněny dosud nezjištěné zásadní informace, jsem připravena je ve svém závěrečném stanovisku zohlednit. Žádám tímto uvedené úřady také o to, aby v těch otázkách, kde se s mými závěry ztotožní, začaly přijímat účinná opatření k nápravě.

Zprávu o šetření zasílám na vědomí také stěžovateli.

RNDr. Jitka S e i t l o v á v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv

OBSAH

průběžné zprávy ze šetření ve věci postupu Správy Národního parku Šumava, Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí

A. Obsah podání

B. Skutková zjištění

B 1. Přehled správních aktů

B 2. Přehled odborných a mapových podkladů

B 3. Místní šetření

C. Přehled právní úpravy

C 1. Mezinárodní závazky

C 2. Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod

C 3. Právní úprava ve vztahu k Národnímu parku Šumava

C 4. Specifické právní nástroje

C 5. Chystané legislativní změny

D. Zjištění v oblasti právní úpravy vztahující se k Národnímu parku Šumava

D. 1 Souhlas dle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny

D. 2 Platnost rozhodnutí Správy NP č. j. 51-Vi/1078/98 ze dne 13. 7. 1998 a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 18517/ENV/06-972/620/06 ze dne 5. 3. 2007

D. 3 Natura 2000

D. 4 Nutnost výjimek dle zákona o ochraně přírody a krajiny

D. 5 Působnost Správy NP Šumava

D. 6 Organizační struktura Správy

D. 7 Postup orgánů státní správy při výkonu jejich působnosti ve vztahu k Národnímu parku Šumava

D. 7 A. Postup Ministerstva životního prostředí ve věci kácení stromů v lokalitě Na Ztraceném

D. 7 B. Postup České inspekce životního prostředí ve věci kácení stromů v lokalitě Na Ztraceném

E. Závěr

[1] Pojem povolení používám v širším smyslu a míním jím jakýkoli správní akt, který byl pro uvedenou činnost potřebný.

[2] Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

[3] Zdroj: Plán péče Národního parku Šumava 2001-2010, str. 14.

[4] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=435&CT1=1> [cit. 21. 9. 2011]

[5] O kousek dále stojí ještě otázka spojená s nedokonalostí a neprovázaností právní úpravy. Podle názoru MŽP se souhlas podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny

vydává také jako podklad k vydání vyhlášky dle § 32 odst. 3 lesního zákona. Z definice závazného stanoviska ("závazné stanovisko je úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu") lze usuzovat, že závazná stanoviska by měla být vydávána pouze jako podklad pro správní rozhodnutí, což akt v podobě vyhlášky není.

[6] Rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. srpna 2011, č. j. 2 As 75/2009-113.

[7] Zdroj: Marhoul, P., Volf, O. Hodnocení realizace prvních pěti let záchranného programu tetřeva hlušce v České republice. AOPK ČR, 2005, str. 31.

[8] Z podkladů, které mám k dispozici, se domnívám, že tímto aktem byl pravděpodobně některý z příkazů ředitele. Ve sdělení výsledků šetření ČIŽP - podnět k zastavení kácení stromů v lokalitě Ptačí potok v NP Šumava ze dne 30. 8. 2011, č. j. ČIŽP/42/OOP/1112866.001/11/CJL, je uvedeno, že "zařazení území do managementu bezzásahovosti bylo provedeno interními předpisy Správy NP a CHKO Šumava".

[9] O této skutečnosti svědčí to, že dle protokolu č. 2010_23_19AK32 ze dne 8. 7. 2010 nebyla asanace kůrovcem napadených stromů mimo jiné i v oddělení 44 B povolena. Protokolem č. 19DC53 ze dne 22. 7. 2011 byla pro porostní skupinu 44Bb06 povolena asanace kůrovcem napadených stromů pokácením a odkorněním napadené hmoty.

[10] Mapa byla veřejnému ochránci práv poskytnuta Hnutím DUHA. Dle vyjádření Hnutí DUHA byla mapa získána od Správy NP a CHKO Šumava v srpnu letošního roku na základě žádosti o informace týkající se početnosti a rozšíření tetřeva hlušce v NP a CHKO Šumava. Odhady početnosti vycházejí z dlouhodobého monitoringu. Jde o zatím nepublikovaný materiál. Při jeho tvorbě nebyla použita data z německé strany Šumavy.

[11] Zdroj: Plán péče Národního parku Šumava 2001 - 2010, str. 131.

[12] Činnosti, jejichž následkem je vznik holin, lze podřadit pod pojem "intenzivní technologie".

[13] Zdroj: Plán péče Národního parku Šumava 2001-2010, str. 132.